

RECENZJA

Na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r., poz.1789), Akademia Muzyczna im. Karola Lipiskiego powołała mnie pismem z dnia 6.07. 2018 roku na recenzenta **przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dziedzinie wokalistyki pani mgr Marceliny Beucher.**

Tytuł pracy doktorskiej brzmi: *„Cztery role sopranowe w „Opowieściach Hoffmanna Jacquesa Offenbacha wyzwaniem wokalnym i scenicznym dla jednej śpiewaczki operowej”*.

Promotorem niniejszego przewodu jest dr hab. Maria Czechowska - Królicka.

Do pisma wyznaczającego mnie recenzentem sygnowanego przez Dziekana Wydziału Wokalno - Aktorskiego Akademii Muzycznej we Wrocławiu, prof. dr hab. Piotra Łykowskiego została dołączona stosowna dokumentacja, zawierająca, między innymi: formalne dokumenty niezbędne do przeprowadzenia przewodu, opis działalności i dorobku artystycznego oraz pedagogicznego Kandydatki, w tym nagrody i wyróżnienia za działalność artystyczną, recenzje, artykuły prasowe, fotografie.

Kandydatka przedstawiła także:

- dzieło artystyczne w postaci nagrania DVD - rejestrację spektaklu „Opowieści Hoffmanna” Jacques’a Offenbacha zrealizowanego w Operze Krakowskiej. Rejestracji dokonano w dniu 10 czerwca 2017 roku. Spektakl został wyreżyserowany przez Michała Znanieckiego, a orkiestrę poprowadził Tomasz Tokarczyk. Artystka kreuje w tym spektaklu cztery role – Olimpii, Antonii, Giulietty i Stelli.
- wraz z pracą teoretyczną pod tytułem *” Cztery role sopranowe w „Opowieściach Hoffmanna Jacquesa Offenbacha wyzwaniem wokalnym i scenicznym dla jednej śpiewaczki operowej”*.

Pragnę poinformować, że w mojej ocenie złożona przez panią Marcelinę Beoucher praca doktorska wraz z dokumentacją dorobku zostały wyczerpująco przygotowane i bez zastrzeżeń odpowiadają ustawowym wymaganiom oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2015 r., poz. 1842).

Podstawowe dane o Kandydatce:

- Marcelina Beucher urodziła się w 1986 roku.
- Studiowała odbyła na Wydziale Wokalno - Aktorskim Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w klasie dr hab. Marii Czechowskiej - Królickiej. Dyplom z wyróżnieniem otrzymała w 2012 r.
- W latach 2011 - 2012 odbyła studia uzupełniające w Rydze w ramach Programu Erasmus w klasie prof. Lilija Greidane.
- Odbyła także studia III stopnia doktoranckie w zakresie śpiewu solowego na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej we Wrocławiu.

Tak więc Kandydatka, posiada gruntowne wykształcenie w zakresie śpiewu solowego i jest bardzo dobrze przygotowana do wykonywania zawodu wokalisty w dziedzinie muzyki klasycznej.

Ponadto posiada potwierdzone umiejętności w zakresie języka angielskiego, jak również deklaruje średnio zaawansowaną znajomość języka włoskiego oraz podstawową – niemieckiego i francuskiego. Należy więc stwierdzić, że tego rodzaju kwalifikacje wokalne i językowe pozwalają na uniknięcie wielu istotnych w tym zawodzie trudności związanych z wykonawstwem muzyki tworzonej na gruncie tych języków.

Praca doktorska pani Marceliny Beucher pt. *Cztery role sopranowe w „Opowieściach Hoffmanna” Jacquesa Offenbacha wyzwaniem wokalnym i scenicznym dla jednej śpiewaczki operowej, jak już zaznaczyłem*, jest złożona z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku elektronicznym i części teoretycznej w formie pisemnej stanowiących całość spójną tematycznie i zrealizowaną na odpowiednim do wymagań poziomie merytorycznym. Dogłębnością dokonywanych

analiz psychologicznych, muzycznych i dramaturgicznych potwierdza zdobytą wiedzę teoretyczną i praktyczną z dziedziny wykonawstwa wokalnego.

Z przyjemnością mogę stwierdzić, że Doktorantka przygotowując komplet materiałów wykazała się rozległą, wieloaspektową wiedzą muzyczną, w tym znajomością zagadnień wokalnych, dociekliwością oraz samodzielnością badawczą. Pragnę jeszcze raz podkreślić, że praca charakteryzuje się kompetencją merytoryczną, starannością w przygotowaniu materiałów oraz przemyślaną konstrukcją, które w rezultacie doprowadzają do w pełni uzasadnionych wniosków.

Pogłębiona wiedza o autorze „Opowieści Hoffmanna” i okolicznościach powstania dzieła, jest cenną składową wypowiedzi pisemnej oraz elementem pracy nad budową powierzonych postaci. Pozwala na końcową refleksję, iż Offenbach jest dla śpiewaków (nie tylko młodych) wyzwaniem, które warto podjąć. Dodam, że zgadzam się z tym poglądem i gratuluję artystce, że nie tylko zmierzyła się z trudnym, zadaniem wokalnym, ale także zechciała podzielić się swoimi wykonawczymi spostrzeżeniami.

Ważną częścią wypowiedzi, na którą pragnę zwrócić uwagę, jest wywiad, który artystka przeprowadziła z reżyserem spektaklu Michałem Znanieckim. W zasadzie jest to artystyczny dwugłos o pracy nie tylko nad rolami p. Beucher, ale o powstawaniu koncepcji, budowaniu dramaturgii spektaklu i poszukiwaniu artystów mogących udźwignąć zadania. To ciekawa i pouczająca wypowiedź, podnoszącą walory pracy.

Dzieło artystyczne

Dzieło artystyczne obejmuje rejestrację spektaklu „*Opowieściach Hoffmanna*” Jacquesa Offenbacha, w którym Kandydatka kreuje cztery role sopranowe – Olimpii, Antonii, Giulietty i Stelli – zróżnicowane dramaturgicznie i pod względem zadań wokalnych. Postaci te charakterologicznie odzwierciedlają także główne grupy problemów wykonawczych. Zamyśl reżysera obejmował udział jednej śpiewaczki, tak by podkreślić metaforyczność tych postaci, składających się na pewną wręcz archetypiczną całość. Zważywszy ich różnorodność – od wysokiej koloraturowej Olimpii, liryko - spinto partii Antonii, „mocnej” Giulietty i łączącej wszystkie te elementy Stelli - stanowią one *rzeczywiste „wyzwanie wokalne i sceniczne dla jednej śpiewaczki operowej”*.

W mojej opinii należy docenić i podziwiać odwagę podjęcia się tego zadania przez młodą śpiewaczkę. Partie te wymagają wysokich umiejętności technicznych, ponadto artystka musi wykazać się głębokim zrozumieniem zamysłu dramaturgicznego reżysera, tak by podjęty trud przyniósł odpowiedniej jakości rezultaty.

Z przyjemnością pragnę stwierdzić, że Pani Marcelina Beucher poradziła sobie i stworzyła artystyczną kreację, w której wykorzystuje ogromne możliwości swego bogatego głosu – od liryczno - koloraturowego po sopran dramatyczny. Skala trudności wokalnych i aktorskich jest rzeczywiście duża - artystka z rozmysłem i racjonalnie wykorzystuje swe możliwości wyrazowe stwarzając w tych czterech odsłonach - psychologicznie powiązany, wręcz archetypiczny obraz kobiety. Kandydatka pokazała całą paletę możliwości wokalnych - jak operowanie różnymi rejestrami głosu, zmiany dynamiki, barwa. Efekt w moim odczuciu jest bardzo dobry – powstała kreacja zróżnicowane dramatyczne, o czytelnie rozwijającej się dramatycznej i muzycznej narracji. Choć sprawiedliwie muszę zauważyć pewne uchybienia w idealnej precyzji, czy intonacyjne. Jednakże nie godzi to w wartość żywego spektaklu.

Pozostała obsada przedstawia się następująco: Hoffmann – Dominik Sutowicz, Muza, Nicklausse – Iryna Zhytynska, Lindorf, Copelius, Doktor Miracle, Dapertutto – Grzegorz Szostak, Andreas, Cochenille, Frantz, Piticchinaccio – Janusz Ratajczak, Spalanzani – Tomasz Jedz, Crespel – Remigiusz Łukomski, głos Matki – Marta Abako, Hermann- Stanisław Zyskowski, Nathanael – Marcin Kotarba, Luther – Jerzy Wójcik. Pragnę stwierdzić, że zespół ten prezentuje wysoki poziom wykonawstwa – zarówno wokalnego, jak i aktorskiego.

Praktyka wykonawcza czterech ról sopranowych w „Opowieściach Hoffmanna” kreowanych przez panią Marcelinę Beucher - stwarza od strony reżyserskiej szerokie możliwości interpretacyjne dzieła. W tym wypadku należy uznać, że koncepcja reżyserska oraz wybór wykonawców (role sopranowe w tym utworze nie są jedynymi rolami, które są wykonywane „grupowo”, przez jednego śpiewaka), znalazła doskonałe wzmocnienie w dobrze dobranej obsadzie.

Zagadnienia wykonawstwa wokalnego ról kreowanych przez Kandydatkę znalazły także egzemplifikację w części teoretycznej. Artystka precyzyjnie je specyfikuje i dokonuje analiz pod kątem wykonawczym wykazując się wysokim stopniem świadomości wokalnej i wiedzą muzyczną.

Pragnę wyrazić opinię, że wiedza artystki wsparta właściwą techniką wokalną oraz wrażliwością i kulturą muzyczną oraz umiejętnościami aktorskimi (uwzględniającymi zróżnicowanie psychologiczne postaci) sprawia, że przedstawione dzieło jest pełnowymiarowe i bardzo ciekawe.

Pragnę także podkreślić, że Kandydatka dobrze współpracuje z orkiestrą oraz pozostałymi wykonawcami. Jakość tego zespołowego partnerstwa jest wysoka - wszyscy wykonawcy wykazują pełne zrozumienie i harmonijnie budują nastój poszczególnych scen. Nie jest to w żadnym wypadku „sucha” ilustracja, jak wybrnąć z problemów wokalnych, a soczyste, indywidualne wykonawstwo wzmacniające przyjętą przez reżysera koncepcję estetyczną.

Podsumowując pragnę jeszcze raz podkreślić, że Pani Marcelina Beucher wykonała swe zadanie z wyczuciem potencjału dramatycznego poszczególnych postaci. Muzyka „Opowieści” jest trudna – wokalistka musi posiadać ogromną skalę głosu, precyzję techniczną, niesamowitą elastyczność aparatu - i tutaj piękną interpretację Doktorantki pragnę szczególnie podkreślić.

Część teoretyczna

Praca została przygotowana według klasycznego schematu – wstęp, rozwinięcie i zakończenie. Jako całość jest zwarta, prawidłowo skonstruowana, posiada jasno wyartykułowane tezy i ich rozległe uzasadnienia. Schemat jest wypełniony czterema grupami tematycznymi – rozdziałami. Kandydatka w swej pracy przedstawia zarówno biografię Offenbacha - znajdując w niej wiele wskazówek dotyczących kształtu dzieła, jak i dość okoliczności towarzyszące powstaniu „Opowieści Hoffmanna”.

W następnej części opisuje poszczególne sceny i sekwencje krakowskiego przedstawienia - pokazując proces krystalizacji koncepcji wykonawczej na tle koncepcji reżyserskiej. Następnie dokonuje omówienia problemów wokalnych wskazując na skalę trudności technicznych i interpretacyjnych wynikającą z konieczności operowania głosem sopranowym w obrębie kilku „fachów” oraz, co w tym wypadku ważne i interesujące, związanych z „logistyką” wykonywanych ról.

Swoistą kodę utworu, jak już wspominałem, stanowi interesująca rozmowa z reżyserem spektaklu Michałem Znanieckim.

Praca jest zaopatrzona w stosowną bibliografię i przypisy. Ubogaca ją materiał wizualny w postaci, m.in. reprodukcji plakatów z epoki Offenbacha oraz ciekawe

zdjęcia z krakowskiej inscenizacji. Dopelnieniem są przykłady nutowe ilustrujące omawiane problemy wykonawcze.

Tak skonstruowana wypowiedź stanowi bardzo dobre uzupełnienie dzieła artystycznego i stanowi z nim spójną tematycznie całość.

Uwagi końcowe

Płyta to przede wszystkim świadectwo w zasadzie już ukształtowanej dojrzałości wokalne Kandydatki, jak i pozostałych współwykonawców – mogłaby stanowić ciekawą pozycję na rynku muzycznym.

Jeśli chodzi o samą Kandydatkę to pragnę podkreślić jej talent i wszechstronne przygotowanie muzyczne, które połączone z pięknym głosem pozwoliło jej na zaprezentowanie oryginalności artystycznej. Podjęcie się tego typu wykonawstwa stawia szereg bardzo trudnych zadań wokalnych, zwłaszcza dla młodej artystki. Analiza procesu kształtowania tej wypowiedzi artystycznej to zapis przede wszystkim osiągania samoświadomości i dojrzałości twórczej. Refleksje te znalazły odzwierciedlenie praktyczne w stworzonej scenicznej kreacji, przemyślanej i wyrazistej.

Biorąc powyższe pod uwagę przedstawione dzieło artystyczne oceniam wysoko – każda postać została przez artystkę przemyślana od strony wykonawstwa wokálnego, a także psychologicznego oraz relacji między pozostałymi wykonawcami.

Można więc śmiało stwierdzić, że poziom wykonawstwa wokálnego Doktorantki - w tym posługiwanie się techniką wokalną - nie budzi zastrzeżeń merytorycznych, a założony cel pracy teoretycznej został osiągnięty.

Pani Marcelina Beucher pokazała oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i teoretycznego. Posiada więc wszelkie kwalifikacje do prowadzenia samodzielnej pracy.

Konkluzja

Praca doktorska pani mgr Marceliny Beucher wkracza poprzez swą formę oraz twórczą treść artystyczną i poznawczą w sferę ogólnej refleksji dotyczącej zasad prawidłowego technicznie i pełnego ekspresji wykonawstwa wokálnego. Na tym moim zdaniem polega znaczący jej wkład w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktorantkę, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym więc stwierdzam, że pani Marcelina Beucher wykazała się odpowiednią wiedzą teoretyczną, a także odpowiednimi praktycznymi umiejętnościami prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązała założone zagadnienie twórcze i spełniła bez zastrzeżeń ustawowe wymagania. Stawiam wniosek o przyjęcie pracy.